

pregovorila ž njim niti besedice. Mož si je sam kuhal in opravljal vsa dela zase, žena pa je tudi živela zase, dasi sta živela skupaj. Eksa se je pred 30 leti zaklela, da ne izpregovori z možem ne besede več in je prisego tudi izpolnila. Vsekakor je za žensko taka prisega in še bolj izpolnitev take prisega nezaslišan dogodek!

Radi 10 kron umoril 6 oseb. Iz Peterburga javljajo: 22-letni delavec Tit Weski je prišel nedavno v vas Likalo, kjer je bil v rodbini Ivana Arminena prijazno sprejet. Iz govora domačih je posnel Weski, da imajo pri hiši le 10 kron gotovega denarja, ter da se vrne Arminen naslednjega dne iz Peterburga in prinese denar. Weski je vstal ponoči ter je umoril s sekuro hišnjo gospodinjino in njeno 15 letno hčer, 2 majhna dečka v starosti štirih in dveh let je zadavil; mater gospodinjne, ki se je zbudila in se hotela braniti, je tudi s sekuro smrtno ranil in naposled je umoril tudi s sekuro še pastirja, ki je spal v kuhinji. Nato je vzel morilec 10 kron, steklenico špirita in nekaj obleke, ter je pobegnil. Zjutra se je vrnil hišni gospodar in je našel vso svojo rodbino mrtvo. Dan nato pa so dobili morilca v neki gostilni v Viborgu.

13-leten morilec očeta. „Dubrovnik“ poroča, da je v Kotorju 13letni sin 45 letnega kmeta Pavla Petrovića na potu s polja grede napadel svojega očeta z nožem, ga zabodel ter mu vzel denarnico z 18 gld. Dečak je denar še tisto noč zapil in zabil. Ko so truplo očeta našli, je morilec takoj priznal, da je umoril sam očeta.

Cudakinja. V Parizu je umrla pretekli mesec 77letna gospodična Marija Chrétien; v njenem stanovanju so našli 10 cm. na debelo blata in* smeti ter tudi več mrtvih podgan. Stene so bile pokrite z mrčesi. Na tleh, v blatu in smeteh so dobili 64000 frankov v denarjih in 1,165.000 frankov v državnih rentah. Poleg tega je imela pokojnica tudi 7 hiš. Sodni oskrbnik in dediči so se morali vsakokrat, ko so prišli iz umazanega stanovanja umrle bogatašnje kopati in popolnoma preobleči, da so se osvobodili smradu in mrčesov.

Dolgost dneva in noči. To lahko izračuniš vsak dan, ne da ti treba koledarja. Če ono uro, ob kateri solnce izhaja, dvakrat pomnožiš, dobiš dolgost noči; kadar pa pomnožiš ono uro, ob kateri solnce zahaja, pa dobiš dolgost dneva. Če izhaja na pr. solnce ob sedmih v jutro, tedaj je noč 14 ur dolga. Če pa zahaja solnce ob petih, potem je dan 10 ur dolg.

Kakšne so ženske? Na to vprašanje odgovarjajo jako različno. Zanimiv je odgovor nekega gospoda, ki ima precej rad pijače. Ta pojasnuje: V detinskih letih je žensko bitje kakor čista voda, od 12. do 15. leta kakur limonada; med 15. in 26. letom šampanjec; od 25. do 40. likèr, od 40 do 50. leta sirup, pozneje pa po 50 letu kakor denaturirani špirit.

Pes rešitelj samomorilca. Iz Skalice na Češkem poročajo, da je pred nekaj dnevi dobil mesarski pomočnik Jos. Bismalek naročilo, naj gre v okolico na-

kupit živino. Bismalek pa je na poti zašel v gostilno ter je zapil in zapravljal 60 K. V obupu, da je tako poneveril gospodarju denar, je skočil v reko Sážavo. Pomočnika pa je spremljal velik mesarski pes, ki je takoj planil za pomočnikom ter ga potegnil iz vode. Pomočnik si je na to strgal obleko ter pravil doma da so ga napadli roparji ter ga vrgli v vodo. Domači so mu verjeli, saj je bil pomočnik dotlej vedno pošten. Med prebivalstvom je nastalo veliko razburjenje. Vse se je balo roparjev. Orožništvo pa je sumilo, da je pomočnik lagal, in res dognalo vso resnico. Fanta so zaprli, občinstvo pa se mu vrhu tega še smeje.

Dež z električnimi toki so na pravili v japonski provinci Tukušini. Izsilili so baje na ta način zadostno dežja.

Največja razstrelba z dinamitom se je izvršila te dni blizu Ankone. Izvrtali so neko goro ter vložili 24 centov dinamita. Razstrelba je bila grozna.

Mrtev otrok na altarcu. V Budjejevicah je našel mežnar na glavnem altarcu umorjeno dete.

Volkovi se napadli blizu vasi Užica v Srbiji ženitvansko družbo, ki se je vračala na treh saneh v mesečini domov. Nastal je brezupen boj med napadenimi in sestradanimi zverinami. Zmagali pa so volkovi, kajti od napadenih ni prišel nihče domov, pač pa je bil drugi dan sneg daleč po polju ves okrvavljen.

Smrtna kosa. Iz Sarajeva poročaje, da je umrl kalkutant pri tamošnjem deželno-računskem uradu g. Franc Pirc, bivši gardni nadporočnik rajnkega mehičanskega cesarja Maksimilijana; dosegel je 64 let. Rajniki je bil svoj čas cesarju Maksimilijanu desna roka in je bil ž njim vred v Kveretaru po generalu Eskobedu ujet in k smrti obsojen, ali poznejši prvosednik ljudovlade Juarez ga je izpustil, na kar je šel k svojemu bratu v Jelšane. Študiral je v Gorici, potem se je posvetil vojaškemu stanu; pri naših vojaki in v Mehiki je prejel več medalij. Znan je bil ta Maksov boritelj po Štajerskem daleč na okoli. Bodu mu lahka bratska zemlja!

Gospodarske stvari.

Zakaj kravi sesci popokajo in kako se temu odpomore? Odgovor: Sesci se razpokajo kravam, na sescih občutljivim, vsled nesnage in če mokre sesce zadeva hladen preprih, kar se po naših hlevih češkokrat dogaja. Dekle namreč sesce ob molži zmocijo z mlekom ter jih po končani molži ne zbrisejo, in ker hlev ni dovolj gorek, pa se koža po sescih razpoka. To se tudi zgodi, če pridejo občutljive krave, ki so se pozimi v hlevu omehkužile, spomladi na pašo, kjer brijejo še mrzli vetrovi. Prvi pogoj je toraj, da se sesci ohranijo snažni in suhi, in če so podvrženi razpokanju, se mažejo z vazelino ali s kako drugo dobro mastjo. — Pri zdravljenju razpoklih sescev je glavna reč, da se kakor hitro mogoče rabijo primerna sredstva, predno se narede globoke razpoke in rane. Seseč naj se precej namaže s svinčenim kolodijem, ki se dobi v lekarni in je sestavljen iz 1 dela goste

raztopine svinčenega sladkorja in 8 delov kolodija. Pri molži naj se prav rahlo postopa. Če so se naredile že globoke razpoke, potem je rabiti mazilo iz dveh delov alojine in dveh delov mirine tinkture, ki se pomešajo z enim delom terpentinovnega olja.

Zakaj sicer zdrave doječe svinje ne marajo jesti, ko pridejo na prosto, pa s slastjo žro zemljo. Isto velja tudi od mladičev. Kaj je temu vzrok, ali je prašičem škodljivo, če žro prst? Odgovor: Če prašiči izgube slast do krme in željno žro prst, je dokaz, da niso zdravi v prebavilih, da so ta pokvarjena vsled neprikladne krme. Prašiči imajo v želodcu in v črevih preveč kisline, in njih notranji naravni nagon jih sili, da bi jo uničili s prstjo. Vzrok pa more tudi biti pomanjkanje fosforovokislega apna v krmi. Tako pomanjkanje občutijo zlasti doječe svinje. Pokladajte prasičem redno klajno apno, katero deloma tudi odstranjuje kislino. Če prasiči žro prst zaradi premnoge kisline v prebavilih, jim pa dajte zdravilo, sestavljeno iz dveh delov suhega pelinovega drobu in enega dela moke iz krede. Tega zdravila se daje svinjam po 50 gramov in mladičem po 20 gramov na dan dvakrat.

Kako se odpravi lišaj z vratu? Odgovor: Lišaj na vratu govedi povzroča majhna živalca „pršica“. Najprej je vso lišajasto kožo namazati z zelenim milom, katero se pusti na koži 24 ur. Po preteku tega časa se napadena koža zmije s toplo vodo in hraste se odstranijo, kajti šele potem je mogoče pršicam do živega. Tako osnažena koža se namaže z zmesjo iz enega dela kreozota in 25 delov olja. To zmes dobite v lekarni. Kreozot namreč pomori pršice. Če se potem lišaj še ponavlja, je dokaz, da niso bile vse pršice pomorjene.

Kako naj se zatrejo podgane, ki so se zaredile v taki množini, da na pr. prašiče kar po životu objedajo? Odgovor: Sredstva proti podganam so: Mačka, lovljenje s pastmi, zastrupljanje in uničevanje podgan. Vsa ta sredstva je seveda znati uporabljati, drugače niso uspešna. Zlasti velja to za strup in za pasti. Podgane je počasi navaditi na kako jed, in ko so enkrat nanjo privajene, se jed prične polagoma zastrupovati. Paziti je seveda, da se z zastrupljeno jedjo ne naredi drugje kaka škoda. — Vsako past, v katero se je vjela kaka podgana, je pred novo porabo popariti s kropom, ker podgana ne gre rada v past, v kateri je bila poprej ktera druga vjeta. Trdijo, da je dobro sredstvo žive vjete podgane namazati s katranom in jih potem izpustiti. Taka podgana omaže vse rove, vsled česar se tudi druge omažejo. Ker je pa podganam katran silno zoprni in so podgane zelo snažne živali, beže iz takih rogov drugam in se druga druge ogibljejo. Dobro sredstvo jo tudi poiskati rove ter vanje vliti toliko vode, da podgane potonejo ali pa vun beže in se pri tej priliki pobijejo. V zadnjem času priporočajo daleč v rove potisniti cunjice, ki so napojene z žveplenim ogljikom. Duh žveplanega ogljika prežene vsako tako žival. Vsa ta sredstva pa ne bodo dosti pomagala, če so stavbe take, da imajo podgane dovolj skrivališč, kakor so navadno pri nas svinjaki, hlevi in stranišča. Zato je najprej ta popra-

viti in vse rove dobro zadelati. Končno opozarjamo, da je podgana izmed najbolj premetnih živalij, kateri se pride le z največjo vstrajnostjo do živega.

Žveplo v kletarstvu. Žveplo je v kletarstvu veljavno, reči smemo, potrebno. Kjer ne poznajo žvepla, tam je kletarstvo slabo in so tudi vina po tem. Neobhodno potrebno je žveplo zlasti za vinsko posodo. Pa ne samo za žveplanje prazne posode ampak tudi za žveplanje vina rabi žveplo. Pri tem pa je paziti, da se prav ravna. Vsled žveplanja se v vinu naredi žveplenokisli kalij, ki da vinu kosmat, praskajoč okus. No, to še gre, a nikakor ni točiti ravnokar zažveplanega vina, v katerem je prosta, s kalijem še ne spojena žveplena sokislina. Tako, pred kratkim zažveplano vino ni zdravo ter je glavobolno. Žveplanje je le koristno, ako se prav in v pravem času zvršuje, drugače pa tudi zelo škodljivo. Žveplanje naj zatre tiste kali, ki kvarijo posodo in vino. Zato je poraba žvepla v kletarstvu različna. 1.) Ako hočemo prazne sode imeti vedno zdrave, treba jih je vedno polniti z žveplenim dimom, oziroma z žvepleno sokislino, iz katere namreč ta dim obstoji. V vlažni kleti zadostuje prazen sod žveplati vsaka dva meseca enkrat, v suhi kleti pa vsak mesec. Na vsak hektoliter naj se sežge 5 gramov žvepla. 2.) Žveplanju je včasih tudi namen, da mošt ostane sladak ali napol dokipelo vino iz tega ali onega vzroka. 3.) Da se vino v posodah, ki iz tega ali onega vzroka ne morejo biti polne, ubrani kanu, ciku i. t. d., rabi tudi žveplo. To je pa dopuščeno le tedaj, če vino ni na pipi in se ne porabi precej, ker ravno zakajeno vino iz gori navedenih vzrokov ni zdravo. 4.) Z žveplanjem se dajo nekatere vinske bolezni če ne popolnoma ozdraviti, pa vsaj ovirati. 5.) Zelo splošno rabi žveplo pri pretakanju (presnemanju) vina. Ako se namreč vino pretoči v prav malo zažveplano posodo, se mu s tem odvzame preobilna množina kisika a uničijo se tudi kali raznim boleznim. 6.) Z žveplanjem se vinu vzame duh po žveplenem vodiku (po gnilih jajcih), ki se kaže v vinu, ki je dolgo ležalo na materi ali pa je bilo narejeno iz grozdja, katero je bilo zaradi plesnobe štupano z žvepleno moko. 7.) Slednjič žveplo rabi tudi za žveplanje steklenic, da se vanje natočeno vino ne skali. Toda to ravnanje ni priporočeno. Za žveplanje naj se vzame vedno najčistejše žveplo, ki ne sestoji iz prav nič ali vsaj iz prav malo arsenika, ki je hud strup. Žveplo v dolgih koscih je dovolj čisto, a v kletarstvu ne rabi dobro, ker je težko sežigati in ker kaplja. Bolši so žvepleni odrezki, to so platneni ali papirnati trakovi, ki so namazani z žveplom. Ti odrezki so tem boljši, kolikor tanjši so, ker taki rajši gorijo in ne kapljajo. Na najprostejši način se sod zažvepla, če se žvepleni odrezki natakne na žico (drat), se žažge in pri vehi vlakne v sod. Da pa goreče žveplo ne kaplja v sod, se konec žice obesi skledica. Ta priprava je namreč žica, ki gre skozi primerno veho, na spodnjem koncu je pa viseča skledica in pa zavitek iz žice, v katero se pokonci postavi žvepleni odrezek. Žveplo naj v sodu toliko časa gori, da samo ugasne, to je, da je

porabljen ves kisik. Če je sod znotraj moker ali če je vino kanasto, žveplo ne gori, ker voda ali kan posrkata ves kisik. V vsakem slučaju je treba zrak nadomestiti s kakim mehkom. Prazne sode je, predno se zažveplajo, kolikor mogoče posušiti. Voda v sodu je celo škodljiva, prvič, ker pomanjša uspeh žveplanja, drugič, ker se naredi žveplena kislina, ki lesu škoduje. Še boljša kakor taka žica je žveplalna kadilnica. Žveplani odrezek se v kadilnici zažge in dim gre skozi cev v sod. Vratca na kadilnici se zdaj in zdaj odpro, da pride za sežiganje potrebni zrak noter.

Kaj je vzrok, da živina ostane majhna in neče odrasti? Odgovor: Vzrokov pritožbi je jako mnogo. Vzroki so v pasmi, v zreji in v krmi. Skrbite za bika dobre rastne in zgodaj zrele pasme; omislite si na pr. dobrega pincgavskega bika. Teleta pustite po možnosti dolgo pri kravi, vsaj po 10 tednov, ter jih potem počasi odstavljajte ter nadomestujte mleko ne le z dobrim senom, temveč tudi s tečno, tekočo krmo kakor na pr. s posnetim mlekom, z otrobi ali z zmletimi oljnimi tropinami, ki se polagajo zmešane z vodo kakor pijača itd. Prvo leto mora mlado govedo dobivati tudi žita, bodisi zdrobljenega ali pa kuhanega, in sicer redno. Junice pripuščajte šele s končanim drugim letom k bilu, če ne, zaostanejo v rasti in kote le majhna teleta. Daljni vzrok, da živina ostaja majhna vzlic zadostni krmi, bo prazna krma, zlasti pomanjkanje fosforove kisline in drugih rudninskih snovij v senu. Temu odpomorete, če travnike gnojite z umetnimi gnojili.

Imam vino, ki v kozarcu sčrni in se skali če dalje časa stoji. Tudi v sodu se to pokaže, če ni sod poln. Kaj je temu vzrok in kako popraviti to vino? Odgovor: Da vino ob dotiki z zrakom sčrni, je vzrok čreslovokisli železni okis, ki je prišel na kak način v vino. Ko pride ta spojina na zrak, srčni in naredi vino črnkasto. Vino je moralo biti ob stiskanju ali pozneje nekje v dotiki z železom, ktero se je v njem stopilo in povežalo s čreslovo kislino. tako vino nikakor ni pokvarjeno in se lahko da popraviti. Pretočite vino skoz kako cedilce, da pride prav močno z zrakom v dotiko. Pretočeno vino bo na zraku sčrnelo, a s čiščenjem mu lahko vzamete to barvo.

Casih je dobro, ako se človek opozori, kaj je koristnega zamudil in kaj uspešnega je opustil. Že deset let se jako mnoge rodbine v svoj prid drže nove uvedbe, ki je za vsakdanjo kavino mizo jako važna, in te rodbine jo trajno, upoštevajo. Ali še vedno je treba vsako gospodinjstvo in mater opozarjati na to, da dandanes povsod kar najuspešnejše uvedena Kathreinerjeva Kneippova sladna kava hoti primes znati kavi bistveno oplemenituje okus, da pa tudi, kar je vendar zelo važno, kavo dela zdravju prikladno. Že za navadni pojem pač ni vzornejše zmesi, nego je ta, ki spaja prijetni in priljubljeni okus zrnate kave z zdravstvenimi prednostmi našega domačega sladu, kakor stori to na tako nepresežen način uprav Kathreinerjeva Kneippova sladna kava. Tej gre nadalje ta brezprimerna prednost, da ima tudi »čista« to je brez primesi zrnate kave, jako prijeten okus po kavi; zato jo kot najboljši nadomestek priporočajo tam, kjer je zrnata kava zdravniško prepovedana. Vendar pa se nikoli dovolj ne opozarja na to, da gredo samo »pristni« Kathreinerjevi kafi v pravih izvornih Kathreinerjevih »zavojih« vse neštete prednosti. Teh ne more nikoli imeti ono vedno se pojavljajoče ponarejeno blago in

tako zvano »odprto blago«, ki ni nikdar nič drugega nego sprajzen ječmen ali slad.

Loterijske številke.

Trst, dne 25. januarja: 55, 58, 8, 79, 70.
Gradec, dne 1. februarja: 79, 22, 50, 53, 70.

Lepo posestvo

blizu Pliberka na Koroškem z lepim poslopjem, obstoječe iz zidane hiše s tremi sobami, kuhinjo in eno shrambo, z obokanimi živinskimi hlevi za 20 glav živine in 2 konja, z dvema skednjema, svinjskimi hlevi, vodnjakom in drugimi potrebnimi gospodarskimi shrambami. Sveta je 40 oralov in se nahajajo njive vse na ravnem svetu. Posojilnica je intabulirana na tem posestvu za 4000 gl. in se celo posestvo s tem dolgom vred odda za 6500 gl. Pojasnila o prodaji daje posestnik **Lovrenc Skok** p. d. Kananf v Dobu pri Pliberku na Koroškem. 430

Razglas.

V času od 3. do všteti 15. marca 1902 vršili se bodo na dešelni sadjarski in vinorejski šoli v Mariboru sledeči pomladanski kurzi.

1. Tečaj za vino in sadjerejo za vinogradniške in sadjerejske posestnike in druge prijatelje teh poljedelskih strok.

2. Tečaj za viničarje, sadjerejce in cestninarje. V prvem bode se najvažnejše iz imenovanih področij sedajšnjemu stanu stvari odgovarjajoče, teoretično in praktično obravnavalo; zadnje ima glavnejše praktično izobraženost viničarjev in sadjerejcev spomladanskih opravil namen.

Število udeležencev je v vino-sadjerejskem kurzu na 40, v viničarskem in drevésno strežniškem kurzu na 30 odmerjeno.

Dotičnega tečaja udeležujoči se viničarji in sadjerejci, kateri niso od posestnikov in občin ali drugih skupščin poslani in svoje uboštvo skoz od občine napravljenim spričevalom dokažejo, dobijo podpore.

Vdeleženci obeh tečajev prinesiti morajo trsne škarje in drevesne nože seboj. Oni zamorejo take, kakor tudi drevesne žage in drapljače dobre vrste posredovanjem zavoda dobivati.

Prijave doposlati so do 1. marca t. l. podpisanemu ravnateljstvu.

Ravnateljstvo štaj. dež. sadje- in vinorejske šole v Mariboru.